

Estonian, Latvian & Lithuanian Environment

Kätley, Mats
ar. d. j. 2008
T. S. K. D.
30-04-2008

Lääne-Virumaa keskkonnateenistus
Kunderi 18, Rakvere
44307

Kaaskiri

Käesolevaga saadame Teile tutvumiseks OÜ Põlva Peekon Kiltsi farmi rekonstrueerimise ja taaskäivitamise keskkonnamõju hindamise programmi, mis on saadetud heaks kiitmiseks.

Lisa: OÜ Põlva Peekon Kiltsi farmi rekonstrueerimise ja taaskäivitamise keskkonnamõju hindamise programmi

Lugupidamisega,

Toomas Pallo
Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ
Juhatuse liige

Kaupo Heinma
tel. 6 11 76 95

SAADUD
Lääne-Virumaa
Keskkonnateenistus
07 mar 2008
Nr. 38-11-3/14844-8

Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ
Lai 31, 10133 Tallinn
tel: +372 611 7690
e-mail: elle@environment.ee
www.environment.ee

1. Keskkonnamõju hindamise eesmärk ja KMH ajakava

1.1 Keskkonnamõju hindamise õiguslik alus

Keskkonnamõju hindamine on algatatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (RT I 2005, 15, 87; 2006, 58, 439; 2007, 25, 131) § 6 lõike 1 punkt 27 alusel.

Nimetatud KMH ja KKJSs alusel on niisuguse seafarmi püstitamine, kus saab kasvatada rohkem kui 3000 nuumsiga arvestuskaaluga igaüks üle 30 kg või 900 emist, olulise keskkonnamõjuga tegevus, millele tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine. Seega on Kiltsi sigala kasutusele võtmiseks vajalik keskkonnamõju hindamine, kuna 1400 emise kohta ületab KMH ja KKJSs toodud 900 emisekoha künniskoguse.

1.2 Keskkonnamõju hindamise algatamine

Tuginedes KMH ja KKJSs algatas Väike-Maarja Vallavalitsus 09.10.2007. a korraldusega nr 461 keskkonnamõju hindamise.

1.3 Keskkonnamõju hindamise eesmärk

Kiltsi seafarmi rekonstrueerimise ja käitamise keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on:

- hinnata farmi rekonstrueerimiseks vajalike tegevuste keskkonnamõju;
- hinnata seafarmi keskkonnamõjusid;
- hinnata farmi sulgemise keskkonnamõju;
- ennustada võimalikke muutusi keskkonnas, sealjuures nii positiivseid kui negatiivseid;
- välja pakkuda negatiivsete mõjude vältimise ning leevendamise võimalusi ja positiivsete mõjude suurendamise võimalusi;
- esitada soovitusel keskkonna- ja seireõuete seadmiseks, et kontrollida ja minimeerida seafarmi tegevusest tulenevat negatiivset keskkonnamõju.

Üldisemateks eesmärkideks on keskkonnamõju hindamise abil tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja edendada säästvat arengut.

1.4 Keskkonnamõju hindamise ajakava

Keskkonnamõju hindamiseks on arendaja pöördunud keskkonnakonsultatsioonifirma ELLE poole. ELLEs omab KMH litsentsi Toomas Pallo (litsents nr 0090), kes on ühtlasi ka juhtekspert.

Juhteksperti juhtimisel koostab töörühm, kes koosneb peamiselt OÜ Põlva Peekon tehnilistest ekspertidest, OÜ Põlva Peekon poolt palgatud ehitusekspertidest ja ELLE keskkonnaekspertidest, keskkonnamõju hindamise aruande.

Keskkonnamõju hindamiseks küsitakse taustinformatsiooni asjaomastelt ametkondadelt, sealhulgas vähemalt Väike-Maarja Vallavalitsusest ning Lääne-Virumaa keskkonnateenistusest. KMH protsessi saavad sekkuda ja aruannet täiendada ka oma põhjendatud soovitude, ettepanekute ja kommentaaridega kõik huvipooled, kes tunnevad, et nende huvisid võib farmikompleksi rekonstrueerimine, sigala tegevus ning sulgemine mõjutada, vähemalt keskkonnamõju hindamise programmi avalikustamisel, hindamise protsessis ja aruande avalikustamise käigus.

Kirjalike soovitude, täienduste ja ettepanekutega tuleb pöörduda KMH osapoolte poole.

Tegevus, põhivastutaja / läbiviija

Tegevus, põhivastutaja / läbiviija	detsember	jaanuar	veebruar	märts	aprill	mai	juuni	juuli	August	September	Märkused
KMH programmi koostamine											
Ekspert konsulteerides											
arendaja, otsustaja ja											
järelevalvaja											
KMH programmi avalik											
väljapanek											
Otsustaja											
KMH programmi arutelu avalik											
koosolek											
Tehtud ettepanekutega											
arvestamine ja põhjendatud											
arvestamine, KMH											
programmi täiendamine											
arendaja ja ekspert											
KMH programmi heaks kiitmine											
järelevalvaja											
KMH aruande koostamine											
Ekspert koostöös arendaja ja											
tema poolt palgatud isikutega											
KMH aruande avalik väljapanek											
arendaja esitab aruande											
KMH aruande arutelu avalikul											
koosolekul											
Aruandele tehtud ettepanekute											
arvestamine / põhjendatud											
arvestamine											
arendaja ja ekspert											
Arutelu arutelu läbinud ja											
ettepanekutega täiendatud											
aruande koos lisadega, esitab											
arendaja vähemalt kahes											
eksemplarits järelevalvaja,											
Lääne-Virumaa											
keskkonnateenistusele											
heakskiitmiseks ja											
keskkonnandute seadmiseks											
Aruande heaks kiitmine											
Sõltub järelevalvajast											
Kuni 30 päeva jooksul											
dokumentide (aruande											
saamisest)											

2. Kava eesmärk ja reaalsed alternatiivid

OU Põlva Peekon soovib olemasoleva, kasutusel väljasoleva seafarmi rekonstrueerida emisefarmiks, mis hoonetekompleks, mis koosneb 6. sigala sektsioonist ja olmehoonest (vt asukoht joonis 2). Samuti asuvad territooriumil 3 endist sõnikuhoidlat ning kütusemahutid. Olemasolevate hoonete olulisi mahte

Seakasvatuses kasutatakse vett peamiselt loomade jootmiseks ning lauda hoonete ning tehnoloogia pesuks. Kõigile seagruppidele on vesi vabalt ja ööpävaringelt kättesaadav. Käitise veevajaduseks Farm tarbib ca **3000 tonni** sööta aastas.

Emiseid söödatakse kuivsöödaga. Sootmissüsteem ehitatakse välja kinnise liinina, mis automaatselt täidab mahtdosaatoreid. Söödana kasutatakse tasakaalustatud valguisaldusega granuleeritud jõusööta, mis jaguneb eraldi retseptideks vastavalt sigade eale või staatussele (näiteks tiine emis, imetav emis). Jõusööt tuuakse spetsiaalselt söödaveokitega hoone juurde asuvasse mahutisse.

Söötmine, jootmine

- Tiined emised ja võrdpörsad – poolrestpörsad
- Poegivad emised - täisrestpörsad

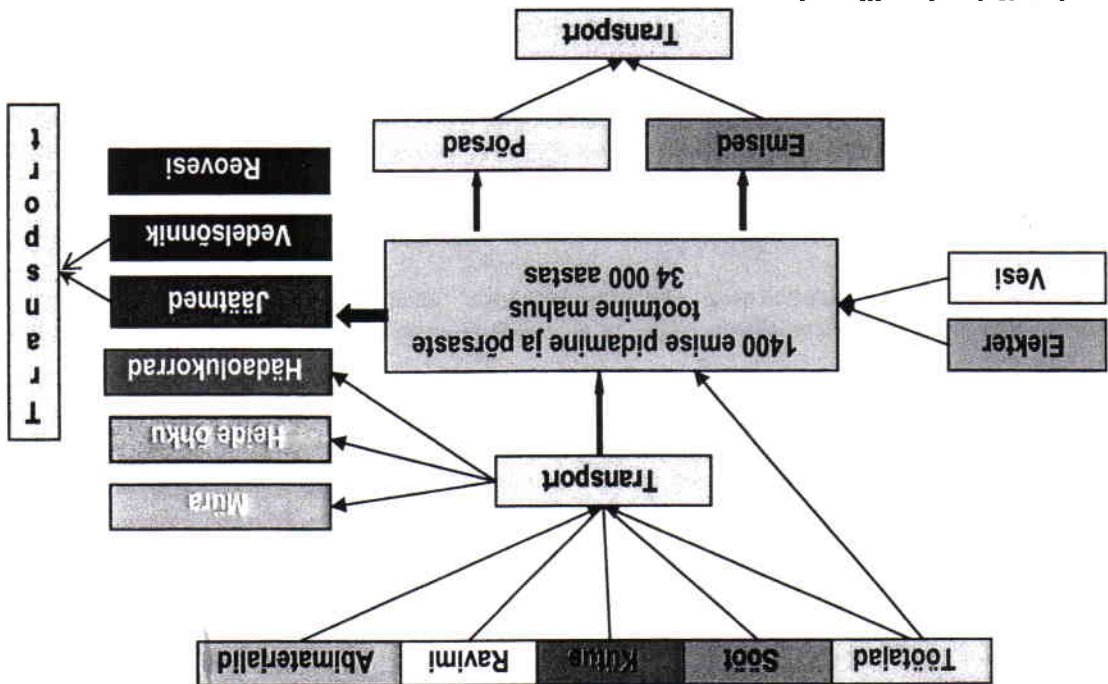
restpörsadaga: Loomade pidamiseks kasutatakse olemasolevaid lautu, mis ehitatakse ümber vastavalt tänapäevastele seakasvatustehnoloogiatele. Lautade kandekonstruktsioonid ja mahud jäävad samaks. Peamised muutused toimuvad farmi sisesesades. Kilti farmis on plaanis kasutada sigade pidamist nii täis- kui ka osalise

Pidamine

- Emiste seemendamine;
- Tiinusperiood;
- Poegimine ja imetamisperiood;
- Võrdpörsaperiood (52 päeva), mille lõppedes pörsad saadetakse nuumale
- kontraktorfarmidesse.

Pörsatootmistükkidel jaguneb põhiprotsessidelt järgmiselt:

Joonis 1 Tehnoloogiline skeem.

Vedelsõnnikukäitlus

Sigade väljajäätel on vedelsõnnik, mis kogutakse kanalisse sulgude all. Kanaleid tühjenevad vastavalt vajadusele vedelsõnnikumahutusse. Põrsatootmistisüklil lõpus laudad pestakse ja desinfitseeritakse. Lautade puhastamiseks kasutatakse vett. Pesu toimub survepesuritega, mille vee säästlikkus on ca 80% võrreldes tavapesuga.

Sõnniku ja pesuvee hoidlasse suunamiseks eemaldatakse vedelsõnnikukanalite sulgurid ning kanalid tühjenevad sõnnikust isevoolu teel kesksesse torustikku, sealt edasi vahepumplasse. Vahepumpplast pumbatakse vedelsõnnik mööda kinnist trassi vedelsõnnikuhoidlasse.

Sõnniku teke aastas on ca **13 500 m³**.

Farmi vajaduste rahuldamiseks (8 kuu mahut) planeeritakse kaks monteeritavat vedelsõnnikuhoidlat mahutusega a) 4 500 m³, kokku mahutusega **9000 m³**.

Vedelsõnniku laotamine

Kogutud sõnnikut kasutatakse väetisena mullaviljakuse tõstmiseks. Mahuteid tühjenevad tavaliselt kaks korda aastas vegetatsiooniperioodi alguses ja lõpus. Tühjendus toimub mõlemal puhul ühe nädala vältel. Enne väljavedu segatakse vedelsõnnik mahutis, et eri fraktsiooniks eraldunud ja settinud kihid ühtlustada ning võimaldada ka tahkema fraktsiooni väljavedu.

Vedu toimub spetsiaalselt vedelsõnnikulaoturitega. Vedelsõnniku laotamiseks kasutatakse rippohisvoolikulaotureid. Laotamine saab toimuma vastavalt keskkonnateenistuse poolt heakskiidetud vedelsõnniku laotuspiaanile. Tekkiva vedelsõnniku koguse kavandatavad laotuspinnad on ca 450 ha ulatuses.

Jäätmekäitlus

Planeeritud searmini tegevuse käigus tekivad jäätmed on loomsed jäätmed, olmejäätmed, pakendijäätmed, ohtlikud jäätmed. Erinevad jäätmeliigid kogutakse eraldi mahutitesse. Olmejäätmed on planeeritud üle anda jäätmeluba omavale jäätmekäitlejale. Ohtlikud jäätmed antakse üle ainult jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitlusitsentsi omavale käitlejale saatekirja vastu. Loomsed jäätmed antakse käitlemiseks üle selleks tunnustatud ettevõttesse. Loomsete jäätmete teke aastas on ca 20 tonni.

Energia ja soojavaruustus

Farmi juurde rajatakse kataruum. Sinna planeeritakse kahe katlaga puidugraanulikutel katlamaja, koguvõimsusega ca **600 kW**. Kateldest suunatakse põletamisprotsessist eralduvad suitsugaasid ühte korstnasse.

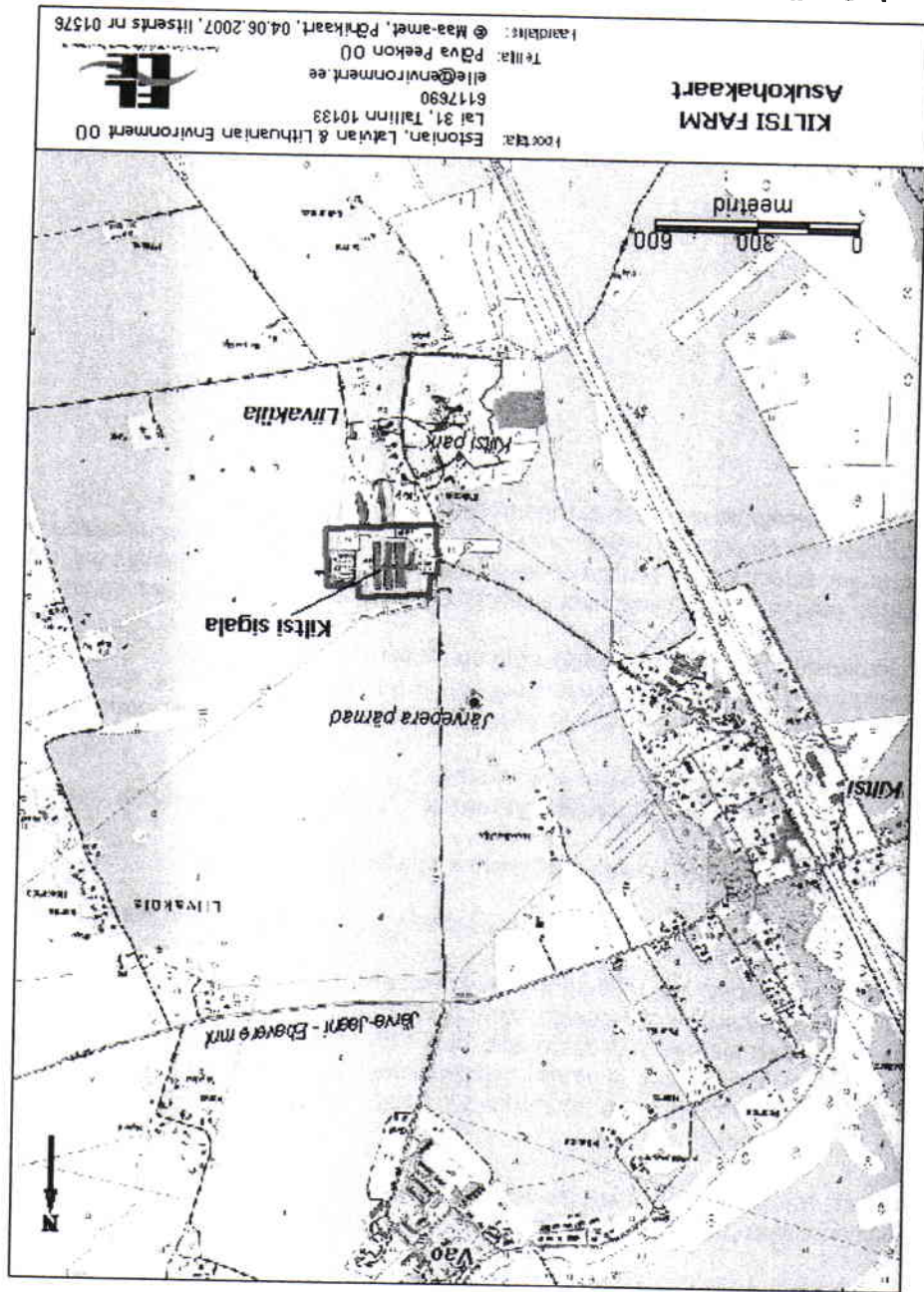
Nii arendaja kui ekspert on teadlikud, et peamised kavandatava arendusteggevusega kaasnevad tagajärjed on:

- Sõnnikukäitlusest (sõnniku teke ja laotamine) tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhule,
- Vee tarbimisest tulenev keskkonnamõju,
- Reovee tekkest tulenev keskkonnamõju,
- Jäätmekäitlusest tulenev keskkonnamõju,
- Ehitustööde läbiviimise käigus tekkinud ajutine iseloomuga keskkonnamõju,
- Võimalikke avariiohtude keskkonnamõju.

Nende ja ka teiste vähem oluliste mõjude ulatust, olulisust ning negatiivsete mõjude leevendamise võimalusi hinnatakse ja käsitletakse keskkonnamõju hindamise aruandes.

Tegevuste reaalseid alternatiive on kaks. Esiteks olukord, kus kavandatavat arendustegevust läbi ei viida ning farmikompleksi ei võeta sihtotstarbeliselt kasutusse. Tegemist on nn 0-alternatiiviga.

Teiseks olukord, kus rekonstrueeritakse olemasolevad hooned kaasaegsaks emisefarmiks. Kuna tegemist on ümberhitamisega, siis asukoha alternatiive ei hinnata ja keskendutakse tehnoloogiliste alternatiivide hindamisele. Alternatiivis arvestatakse emise farmi arvukus **1400** isendit ning aastaseks porsaste kogutoodanguks **34000** isendit.

Joonis 2: Kiltsi farmi asukoht kaardil, kinnistu piirid punase joonega. Maa-amet 2007.

Tegevusega ei kaasne eeldatavasti piiritlest keskkonnamõju.

3. KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE ALTERNATIIVIDE HINDAMISE SISU

Kuna tegevuse eesmärgiks on endise seafarmi rekonstrueerimine kaasaegseks emisearmiks ja keskkonnamõju hindamiseks eesmärgiks ehitustegevuse ja ümberehitatud farmi mõju hindamine keskkonnale, siis keskkonnamõju hindamise puhul ei hinnata erinevaid asukohta alternatiive. Arvestatakse tehnoloogiliste alternatiividega. Arutuse all on kaks alternatiivi:

- "Nullalternatiiv"
- "Ümberehitatud farm mahuga 1400 emist aastatoodanguga 34000 pörsast"

Seejuures lähtutakse teadmisesest, et Kiltsi farm on olnud emisefarm. Praegu on hooned tühjad. Hooned on heas seisundis ja valdavalt terved.

3.1 "Nullalternatiiv"

Nullalternatiiviks on olukord, kus arendaja poolt kavandatud tegevusi ellu ei viida ja endise Kiltsi sigala hoonete seisund oluliselt ei muutu. Hetkel seisavad farmihooned kasutusest. Sisuliselt on nullalternatiivi puhul tegemist olemasoleva olukorraga ning selle kirjeldusega. Seejuures lähtutakse nullalternatiivi puhul asjaolust, et omanikul on kohustus täita õigusaktidest tulenevaid nõudeid. Nullalternatiivi käsitletakse kui reaalselt alternatiivi, mis rakendub juhul kui tegevust ellu ei viida.

Nullalternatiivi kirjelduse osaks on olemasoleva territooriumi ja sellel asuvate rajatiste seisundi hinnang.

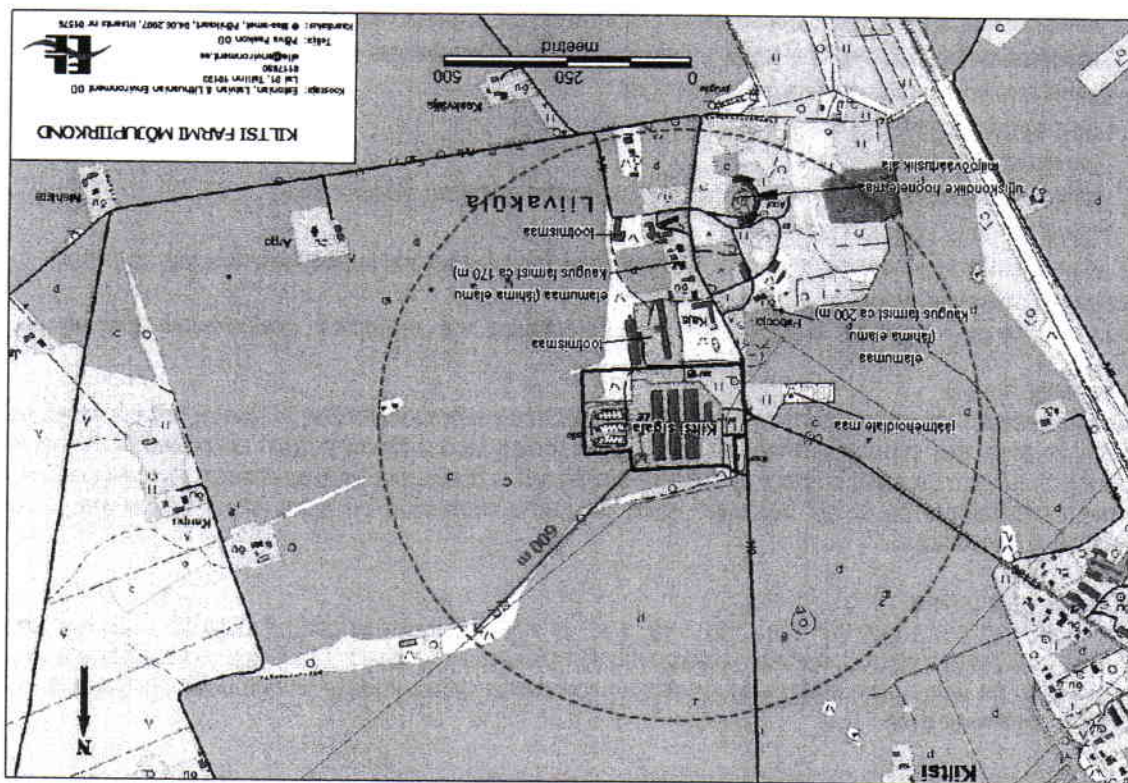
3.2 "Farmikompleksi ümberehitamise alternatiiv"

Keskkonnamõju hindamisel analüüsitakse farmi ümberehitamisel ehitustegevusega ja farmi tegutsemisega kaasnevat mõju keskkonnale.

Hinnang toob välja ehitamise ja farmi kasutamisega seotud keskkonnariskid ja nende leevendamise võimalused. Hinnatakse rekonstrueeritava farmi mõju keskkonnale etteantud maa-ala piires ja selle lähimbruses, ulatuses, kus farmi mõju on tuntav.

Käitise tegevuse mõjupiirkonnaks loetakse kõrgeima õhusaasteallika 50-kordset kõrgust maapinnast. Lähtudes asjaolust, et farmihoonete ventilatsioonikorstnad on maapinnast eeldatavalt 10...12 meetri kõrgusel, on arvestuslik mõjupiirkond 500...600 meetrit. Täpsem mõjupiirkond selgub mõju hindamise käigus saasteainete hajumise arvutimodelleerimise tulemusena.

Joonis 3. Saasteallika oletatav mõjupiirkond

Estatakse tehnika võrdlus parima võimaliku tehnikaga. Farmi kavandatavast suunusest lähtudes – kavandatud emisefarm ületab saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduses toodud kümniskoguse (koht on rohkem kui 750 emisele) – vajab farm tegevuse alustamiseks keskkonnamaksekuluba. Sellest tulenevalt taotatakse enne tegevuse alustamist Kiltsi farmi käitisele keskkonnamaksekuluba. Võrdlus parima võimaliku tehnikaga annab teavet kavandatava käitise kohta ka hinnatase saasteinete eraldumist läbi ventilaatsiooni välisõhku ning nende mõju inimese tervisele kaasa arvatud lõhn.

Aruande koostamise hetkel kasvatatakse Väike-Maarja vallas sigu ka mitmes teises farmis – nende sigalate mõjupiirkonnad aga eeldatavasti ei kattu.